U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **M. B.,** zast. advokátem Mgr. Janem Lipavským, se sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, ze dne 20. 3. 2018, č. j. 52 Az 1/2018 – 32,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Janu Lipavskému **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 8228 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku krajského soudu; tímto byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 1. 2018, č. j. OAM-796/ZA-ZA11-ZA20-20170, kterým bylo rozhodnuto tak, že stěžovateli se mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v platném znění (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

[2] Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel požádal o mezinárodní ochranu dne 2. 10. 2017. Narodil se v městě Rovno, vyznává pravoslavné křesťanství, je svobodný, bezdětný. Nemá žádné politické přesvědčení, nebyl nikdy členem žádné politické strany. Do České republiky poprvé přicestoval s matkou v roce 2004 na turistické vízum přes Polsko, naposledy přicestoval v roce 2006; o udělení mezinárodní ochrany nikde nežádal. O udělení mezinárodní ochrany nyní žádá, protože na Ukrajině se nemá kam vrátit, v České republice žije již 14 let, má tady rodinu – matku, tetu a babičku, která se o sebe již nedokáže postarat; v České republice si již zvykl a chtěl by zde zůstat; připustil, že zde byl za krádeže odsouzen k trestu odnětí svobody (od 3. 5. 2016 do 22. 8. 2017), podmíněně byl propuštěn. Uvedl, že se obává, že by byl na Ukrajině odveden

do války, neboť se tam stále válčí; dodal, že jeho hlavním důvodem je sloučení rodiny. V pohovoru dále dodal, že pobyt v České republice mu byl ukončen v červnu nebo červenci 2015, nepřevzal si poštu, následně ho zastavila dopravní hlídka kvůli překročení rychlosti a bylo mu uloženo vyhoštění na dobu 5 let. K rodinným poměrům uvedl, že matka zde má trvalý pobyt, nepracuje a je opatrovníkem babičky. K otázce možného návratu na Ukrajinu uvedl, že tam nikoho nemá, není s nikým v kontaktu, odjel, když mu bylo 14 let. V případě návratu na Ukrajinu se obává, že by se ocitl na ulici, protože dům, který matka vlastnila, se prodal. K možnému odvodu do armády uvedl, že všechny mladé muže jeho věku odvádějí, to se dozvěděl od Ukrajinců, kteří do České republiky jezdí za prací a z internetu.

[3] Krajský soud konstatoval, že žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav, vycházel především z výpovědí samotného stěžovatele, z evidence rejstříku trestu fyzických osob, ze závazných stanovisek k možnosti vycestování cizince a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině; konkrétní podklady jsou vyjmenovány ve správním rozhodnutí. Dle krajského soudu žalovaný správně konstatoval, že nebyl dán důvod pro udělení mezinárodní ochrany z důvodů pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu; nebyly dány důvody pro udělení azylu ani podle § 12 písm. b) zákona o azylu; žalovaný se podrobně zabýval tvrzenými důvody pro udělení azylu. Zabýval se i tvrzenými obavami stěžovatele z případného výkonu vojenské služby po jeho návratu na Ukrajinu; vycházel nejen z konstantní soudní judikatury, ale i z dalších podkladů. Krajský soud neshledal důvodnou žádnou z žalobních námitek, a žalobu zamítl.

[4] Stěžovatel v kasační stížnosti tvrdí, že žalovaný v předchozím řízení porušil § 3 správního řádu, neboť nezjistil dostatečně skutkový stav věci; vzhledem ke skutečnosti, že krajský soud následně jiné důkazy neprovedl, stejnou vadou trpí také rozsudek krajského soudu. Žalovaný nedostatečně zohlednil skutečnosti týkající se možného nástupu do vojenské služby a nesprávně tyto okolnosti posoudil jako skutečnosti, které nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Uvádí, že v současné době probíhá na území Ukrajiny rozsáhlý ozbrojený konflikt, který lze dle jeho názoru a dostupných informací kvalifikovat jako občanskou válku; má ze svého případného návratu na území Ukrajiny obavy, neboť by v případě mobilizace musel vojenskou službu v ozbrojených složkách vykonávat; má negativní vztah ke zbraním a násilnostem a obává se o svůj život a zdraví. Dále uvádí, že konflikt, který je na Ukrajině veden, je veden z politických důvodů, přičemž stěžovatel nebyl ke své politické orientaci nikterak dotazován. Domnívá se, že na Ukrajině mu hrozí, v případě návratu do vlasti ze strany státních orgánů pronásledování kvůli uplatňování politických práv – tedy politických práv v souvislosti s jeho rozdílnými názory na konflikt vedený v zemi jeho původu a jeho odpor ke zbraním a násilnostem – a má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu zastávání těchto politických názorů, a to s ohledem na výše uvedené skutečnosti, které popsal žalobce výše. Stěžovatel odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, sp. zn. 6 Azs 235/2004, dle kterého *„postačí, pokud žadatel o udělení azylu (mezinárodní ochrany) své pronásledování prokáže vlastní věrohodnou výpovědí. Pochybuje-li správní orgán o její věrohodnosti, je na něm, aby zajistil důkazy, které věrohodnost výpovědi vyvrátí či zpochybní.“* Stěžovatel se domnívá, že žalovaný nepostupoval v souladu se zásadou materiální pravdy; v daném případě, kdy je ozbrojený konflikt motivován politickými důvody, nebyl stěžovatel na jeho politické

pokračování

postoje nikterak dotazován; pouhé konstatování, že se stěžovatel k těmto okolnostem blíže nevyjadřoval, ještě není důvodem pro to, aby správní orgán nezjistil veškeré rozhodné skutečnosti svými dotazy tak, aby mohl rozhodnout na podkladě dostatečně zjištěného skutkového stavu.

[5] Dle stěžovatele v řízení svou věrohodnou výpovědí prokázal odůvodněné obavy z pronásledování ze strany státních orgánů, pokud by vojenskou službu nenastoupil, či pokud by nastoupil; doplňuje, že skutečnost, že válka je vedena pouze na určité části území ještě automaticky neznamená, že se nemůže dotýkat osobních poměrů stěžovatele, kdy v případě mobilizace je zasaženo celé území státu, resp. všichni občané tohoto státu. Dle názoru stěžovatele lze odpor k válce, zbraním a násilnostem v případě nucení k absolvování vojenské služby považovat za odůvodněný strach z pronásledování z důvodu zastávání určitých politických názorů, které jsou v rozporu se státem aprobovanou politikou – tedy vedením tohoto konfliktu.

[6] Stěžovatel dále tvrdí, že jako skutečnost, v nichž shledává důvod pro udělení mezinárodní ochrany, uvedl nedostatek zázemí na Ukrajině, to, že na území ČR již pobývá více jak 14 let; na Ukrajině naopak nemá zázemí, příbuzné, ani pracovní příležitosti, a v případě návratu by nebyl schopen sociálně žít, sehnat zaměstnání, které by mu zajistilo příjem, ze kterého by byl schopen se uživit. Z výše uvedeného vyplývá, že důvodem podání žádosti bylo porušování základních sociálních práv a svobod a v případě návratu do vlasti je ohroženo jeho právo na život garantované Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod. Stěžovatel si je vědom skutečnosti, že otázkou ekonomických důvodů a jejich relevancí pro udělení humanitárního azylu se již Nejvyšší správní soud v minulosti zabýval, nicméně za současné situace globalizace světa a zejména rozvoje světových ekonomik je třeba opětovně posoudit, nakolik by se zásadní porušování základních sociálních práv a svobod mělo nadále v rámci azylového řízení přijímat jako obecný důvod pro udělení mezinárodní ochrany v rámci humanitárních důvodů, zejména za situace, kdy politický režim v domovském státě žadatele neumožnil žadateli jeho rozvoj základních sociálních práv a svobod.

[7] Přesah vlastních zájmů stěžovatel shledává v zásadních pochybeních krajského soudu a žalovaného při zjišťování skutkového stavu, hodnocení důkazů a nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky, které mají přímý dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Stěžovatel proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnosti vyhověl a rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že trvá na správnosti svého rozhodnutí, odkázal na obsah spisu a na své vyjádření k žalobě. Poukazuje na to, že pokud stěžovatel uvádí, že mu v případě návratu do vlasti hrozí pronásledování kvůli uplatňování politických práv – v souvislosti s jeho rozdílnými názory na konflikt vedený na Ukrajině a jeho odpor ke zbraním a násilnostem, a proto mu měl být udělen azyl dle § 12 písm. b), zákona o azylu, resp. humanitární azyl, činí tak poprvé až v kasační stížnosti; těmito skutečnostmi se proto žalovaný ani krajský soud nemohli zabývat. V průběhu správního

řízení stěžovatel uváděl pouze to, že o mezinárodní ochranu žádá z důvodu legalizace svého pobytu, chce v České republice zůstat a obavu má z možného odvedení do vojenské služby. Žalovaný s odkazem na rozsudek NSS sp. zn. 1 Azs 13/2006 neshledal v případě stěžovatele ani přesah jeho zájmů. Navrhl, aby kasační stížnost Nejvyšší správní soud zamítl, resp. odmítl pro nepřijatelnost.

[9] Nejvyšší správní soud po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení, se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:1) kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu,* 2) kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně,* 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno 4) *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele*. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, nebo krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva. Nejvyšší správní soud důvody stěžovatele svědčící její přijatelnosti neshledal.

[10] Ke stěžovatelem vytýkané vadě správního řízení spočívající v nespolehlivě zjištěném skutkovém stavu lze poznamenat, že *„[n]ení povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědí žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57). Správní orgán rozhodující ve věci mezinárodní ochrany musí podle závěrů vyslovených v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74, při osobních pohovorech postupovat tak, aby žadateli o udělení mezinárodní ochrany umožnil předložit v úplnosti důvody své žádosti (§ 23 zákona o azylu). Co se týče kvality a dostatečnosti důkazů opatřovaných správním orgánem v azylovém řízení, lze odkázat především na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 – 81, publ. pod č. 1825/2009 Sb. NSS. Z něj vyplývá požadavek, aby informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany byly v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné. Popsané požadavky na dokazování v azylovém řízení žalovaný dle Nejvyššího správního soudu respektoval. Stěžovatel měl možnost předložit v úplnosti důvody své žádosti v rámci své výpovědi, byla mu také dána možnost předložit související důkazy. Důvody, které stěžovatel uvedl, se žalovaný podrobně zabýval. Tvrdí-li proto stěžovatel nyní, že se měl

pokračování

správní orgán dotazovat na jeho politické názory v souvislosti s ozbrojeným konfliktem v zemi, ve smyslu § 109 odst. 5 s. ř. s. zdejší soud nejenže k takovému tvrzení nemůže přihlížet, ale rovněž se jeví za situace, kdy stěžovatel v žádosti a pohovoru sám uvedl, že nemá žádné politické přesvědčení a nikdy nebyl členem žádné politické strany nebo organizace a neměl se státními orgány nikdy žádné potíže, spíše účelová.

[11] Nejvyšší správní soud konstatuje, že napadený rozsudek krajského soudu je přezkoumatelný, krajský soud se všemi žalobními tvrzeními stěžovatele podrobně zabýval a vypořádal je dostačujícím způsobem (k otázce přezkoumatelnosti srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, ze dne 28. 8. 2007, č. j. 6 Ads 87/2006 - 36, publ. pod č. 1389/2007 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud taktéž neshledal, že by krajský soud pochybil při výkladu hmotného práva. Závěry žalovaného a krajského soudu mají oporu ve spisovém materiálu a jsou rovněž v souladu s konstantní judikaturou správních soudů.

[12] Nejvyšší správní soud se v nedávné minulosti několikrát zabýval bezpečnostní situací na Ukrajině, přičemž dospěl k závěru, že ozbrojený konflikt se nedotýká celého území a nelze tudíž předpokládat, že by byl každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Jedná se o konflikt izolovaný pouze ve východní části země, jehož intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá (srov. např. usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 - 17, usnesení ze dne 25. 3. 2015, č. j. 3 Azs 259/2014 – 26, usnesení ze dne 18. 9. 2015, č. j. 2 Azs 194/2015 – 28, či usnesení ze dne 10. 12. 2015, č. j. 8 Azs 131/2015 – 24, ze dne 24. 2. 2016, č. j. 6 Azs 267/2015 – 23, nebo ze dne 8. 6. 2016, č. j. 2 Azs 118/2016 – 36). Oblast, z níž stěžovatel pochází, se nachází na samém západě země, dle vlastního vyjádření stěžovatele před odjezdem z Ukrajiny žil na západě Ukrajiny ve městě Rovno, tedy „*v místech nacházejících se pod plnou kontrolou ukrajinské ústřední vlády a kde v současné době žádné ozbrojené střety neprobíhají a nedochází k žádným bezpečnostním incidentům.*“(jak vyplývá z informace OAMP- Ukrajina ze dne 24. 7. 2017 založené ve spise). Stěžovatel přitom ani netvrdí, že by mu v zemi původu hrozilo individuální nebezpečí z důvodu samotné existence ozbrojeného konfliktu (ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 – 68, podle něhož *s výjimkou totálního konfliktu musí žadatel přicházející z místa méně intenzivního ozbrojeného konfliktu prokázat dostatečnou míru individualizace ve vztahu ke zvýšenému riziku svévolného násilí spojeného s ozbrojeným konfliktem*).

[13] K otázce výkonu vojenské služby se zdejší soud vyjádřil např. v usnesení ze dne 11. 8. 2016, č. j. 2 Azs 135/2016 – 34, konstatoval, že „*pokud stěžovatel vyjádřil obecný politický nesouhlas s účastí na bojových operacích probíhajících na východě Ukrajiny, je v dané věci třeba upozornit na informaci Ministerstva zahraničních věcí ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045/2015-LPTP, ve které se uvádí, že podmínky výkonu základní vojenské služby jsou na Ukrajině standardní. Vojáci základní vojenské služby nejsou povoláváni do zóny ATO (tj. antiteroristické operace), mohou se ale rozhodnout dobrovolně. (...) Vyhýbání se převzetí povolávacího rozkazu není kvalifikováno jako trestný čin. (...) Institut alternativní služby byl v minulém roce znovu zaveden. Vojáci základní vojenské služby mohou odmítnout sloužit*

například z náboženských důvodů a nastoupit na alternativní službu, klasicky je služba vykonávána v nemocnicích. Na základě rozhodnutí prezidenta Ukrajiny nesmí voják základní služby sloužit v zóně ATO, pokud se k tomu dobrovolně nerozhodne.“ Jak vyplývá z informací shromážděných ve spise, existuje na Ukrajině možnost náhradní (civilní) vojenské služby a tato služba je obvykle vykonávána v nemocnicích. Stěžovateli nelze přisvědčit, že se otázkou možného nástupu vojenské služby žalovaný nezabýval (viz str. 8 odstavec 2 rozhodnutí žalovaného).

[14] Rovněž jako důvod pro udělení mezinárodní ochrany nemohlo v daném případě obstát tvrzení, že by stěžovatel chtěl v České republice zůstat, že tu má svou matku a babičku. V rozsudku ze dne 22. 1. 2004, sp. zn. 5 Azs 37/2003, zdejší soud mimo jiné uvedl, že poskytnutí azylu je specifickým důvodem pro povolení pobytu na území ČR a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu na území České republiky.

[15] Nejvyšší správní soud konstatuje, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura zdejšího soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky uplatněné v kasační stížnosti. Krajský soud při svém rozhodování nevybočil z této judikatury a nedopustil se ani žádného procesního pochybení. Netvrdil-li stěžovatel žádné konkrétní důvody přijatelnosti kasační stížnosti, nelze než uzavřít, než, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje jeho vlastní zájmy. Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost jako nepřijatelnou a podle § 104a s. ř. s. ji usnesením odmítl.

[16] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s.; žádný z účastníků nemá právo na náhradu řízení, byl-li návrh odmítnut.

[17] Stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 4. 2018, č. j. 5 Azs 115/2018 – 10, ustanoven zástupcem advokát Mgr. Jan Lipavský. Podle § 35 odst. 9 s. ř. s. hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování v takovém případě platí stát. Nejvyšší správní soud ustanovenému advokátovi přiznal odměnu za dva úkony právní služby: převzetí zastoupení a podání kasační stížnosti, podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátní tarif“). Zástupci stěžovatele tak náleží odměna ve výši 2 x 3100 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu], a dále má právo na náhradu hotových výdajů ve výši 2 x 300 Kč za každý úkon (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), celkem tedy 6800 Kč. Uvedená částka se zvyšuje o DPH 1428 Kč (§ 14a advokátního tarifu). Zástupci stěžovatele bude vyplacena částka 8228 Kč do třiceti dnů od doručení tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. října 2018

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu